

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Εκπαιδευτικός: Σίμου Γ. Θεοφάνης, PhD, MSc

Ειδικότητα: ΠΕ11 (Φυσικής Αγωγής)

Οργανική: Γυμνάσιο Αμφιπαγιδών

E-mail: thsimou@otenet.gr

Τηλέφωνο: 6944 597971, 26610 99539

Στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών Φυσικής Αγωγής (ΦΑ) αναφέρεται πως παράλληλα με την ανάπτυξη βασικών και σύνθετων αθλητικών δεξιοτήτων χρειάζεται στα πλαίσια του μαθήματος ΦΑ να δίνεται ιδιαίτερη σημασία και στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, μέσα από δραστηριότητες που προάγουν τη συνεργασία, την κατανόηση, την αποδοχή της διαφορετικότητας και την ανάπτυξη ομαδικού πνεύματος. Ακόμη, το νέο Πρόγραμμα Σπουδών προτείνει στους διδάσκοντες να προγραμματίζουν, είτε στα πλαίσια του μαθήματος της ΦΑ, είτε ως projects, διαθεματικές προσεγγίσεις και δράσεις, festival ή αθλητικές γιορτές. Μάλιστα, στον *Οδηγό για τον Εκπαιδευτικό Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου* προτείνεται η οργάνωση μικρών ομαδικών ενδοσχολικών πρωταθλημάτων από τους ίδιους τους μαθητές με την ανάληψη ρόλων, έτσι ώστε να αναπτύσσεται η μεταξύ τους συνεργασία και ομαδικότητα, ενώ τονίζεται πως μια καλή πρακτική στο τέλος των πρωταθλημάτων αυτών είναι να ψηφίζουν οι μαθητές και μαθήτριες την ομάδα που κατά τη γνώμη τους τηρούσε τους κανόνες του *ευ αγωνίζεσθε*.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν όλα τα παραπάνω σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε από τον καθηγητή Φυσικής Αγωγής Σίμου Θεοφάνη στο Γυμνάσιο Αμφιπαγιδών το **Πρωτάθλημα Τίμιου Παιχνιδιού** που διεξήχθη κατά τη διάρκεια των τελευταίων μαθημάτων Φυσικής Αγωγής της σχολικής χρονιάς 2012-2013. Το επιπλέον βοηθητικό έντυπο υλικό που δόθηκε στους μαθητές για επεξεργασία και άσκηση παρατίθεται στη συνέχεια, στο κεφάλαιο των παραρτημάτων.

Σκοπός. Κύριος σκοπός του πρωταθλήματος Τίμιου Παιχνιδιού ήταν να προάγει τις αρχές του *ευ αγωνίζεσθε*, δηλαδή να αναπτύξει το σεβασμό των μαθητών και μαθητριών προς: (α) τους κανονισμούς των αθλημάτων, (β) τις αποφάσεις των διαιτητών, (γ) τους συμπαίκτες και (δ) τους αντιπάλους τους.

Επιμέρους στόχοι. Οι επιμέρους στόχοι του πρωταθλήματος Τίμιου Παιχνιδιού ήταν να:

- i) Εφαρμόσουν **όλοι** οι μαθητές και μαθήτριες σε πραγματικές συνθήκες παιχνιδιού τις αθλητικές δεξιότητες που διδάχθηκαν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.
- ii) Αναπτυχθεί η συνεργασία και ομαδικότητα μεταξύ ετερογενών ομάδων που συγκροτούνταν από μαθητές διαφορετικού φύλου και διαφορετικών κινητικών ικανοτήτων.
- iii) Αναπτύξουν οι μαθητές και μαθήτριες την υπευθυνότητά τους μέσα από την ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων (του διαιτητή, του Κριτή Τίμιου Παιχνιδιού, του προπονητή και της γραμματείας).

Συμμετέχοντες. Οι μαθητές και μαθήτριες όλου του σχολείου.

Μέσα – Διαδικασία – Εργαλεία μέτρησης. Το πρωτάθλημα διεξήχθη στο πνεύμα του μοντέλου της *Αθλητικής Εκπαίδευσης* (Sport Education Model) του Siedentop (1994), σύμφωνα με το οποίο οι μαθητές μέσα από την ανάληψη ρόλων μαθαίνουν να συμμετέχουν σε αθλήματα συντονίζοντας και διευθύνοντας οι ίδιοι τις αθλητικές τους εμπειρίες, αναπτύσσοντας έτσι την ατομική τους υπευθυνότητα και τη συνεργασία με τους άλλους. Τα κύρια μέσα για την επίτευξη των παραπάνω στόχων ήταν οι αθλοπαιδιές της καλαθοσφαίρισης, της χειροσφαίρισης, της πετοσφαίρισης, της αντιπέρησης και το ποδόσφαιρο. Ακόμη, πραγματοποιήθηκαν προβολές βίντεο, συμπλήρωση φύλλων εργασίας και συζήτηση.

Αρχικά, οι μαθητές συγκρότησαν ετερογενείς ομάδες της αρεσκείας τους και ανέλαβαν οικειοθελώς κάποιον από τους ρόλους του διαιτητή, του Κριτή Τίμιου Παιχνιδιού, του προπονητή και της γραμματείας. Σε πρώτη φάση, πραγματοποιήθηκαν παιχνίδια στο επίπεδο του κάθε τμήματος σε όλα τα προαναφερθέντα αθλήματα. Στη συνέχεια, αναδείχθηκαν οι νικητές στο επίπεδο της κάθε τάξης και κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ημερών της σχολικής χρονιάς

διεξήχθησαν οι τελικοί αγώνες σε επίπεδο σχολείου. Ακολούθησε η τελετή λήξης, κατά την οποία επιδόθηκε από τον Διευθυντή βραβείο συμμετοχής σε όλους τους μαθητές και μαθήτριες του σχολείου και μετάλλια στις ομάδες που κέρδισαν τους τελικούς του κάθε αθλήματος.

Κάθε αγώνας παρατηρούνταν από 2–3 μαθητές ή μαθήτριες, που με τη χρήση μίας προκαθορισμένης λίστας κλειστών ερωτήσεων 5/θμιας κλίμακας Likert αξιολογούσαν κατά πόσο κάθε ομάδα σέβονταν τους κανονισμούς, τους διαιτητές, τους συμπαίκτες και τους αντιπάλους. Οι ερωτήσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τις ανάγκες της παρούσας παρέμβασης προέρχονταν από το ερωτηματολόγιο *Τίμιο Παιχνίδι στη Φυσική Αγωγή* (Χασάνδρα, Γούδας, Χατζηγεωργιάδης & Θεοδωράκης, 2002). Η ομάδα που συγκέντρωνε το μεγαλύτερο άθροισμα Τίμιου Παιχνιδιού όλων των κριτών έπαιρνε κάποιους επιπλέον πόντους που συνυπολογίζονταν στο τελικό σκορ του αγώνα. Μέσα απ' αυτήν τη διαδικασία οι μαθητές παρακινούνταν καθ' όλη τη διάρκεια του παιχνιδιού να παίζουν τίμια, σεβόμενοι τους κανονισμούς, το διαιτητή, τους συμπαίκτες και τους αντιπάλους.

Αποτελέσματα. Τα αποτελέσματα της παρούσας παρέμβασης ήταν αρκετά ενθαρρυντικά. Αρκετές φορές κατά τη διάρκεια του πρωταθλήματος αναδείχτηκε η προσπάθεια των μαθητών να παίξουν τίμια. Για παράδειγμα, πολλές φορές οι μαθητές ζητούσαν από το διαιτητή να αλλάξει την απόφασή του, μολονότι αυτό θα απέβαινε εις βάρος της ομάδας τους. Μάλιστα υπήρξε μαθητής που λίγο πριν το τέλος του αγώνα ζήτησε από τον διαιτητή να ακυρώσει το κρίσιμο για την έκβαση του αγώνα γκολ που είχε πετύχει ο ίδιος, γιατί θεωρούσε πως ήταν άουτ. Άλλες φορές, μαθητές υποδείκνυαν στο διαιτητή ότι η μπάλα είχε έρθει σε αντικανονική επαφή με το χέρι τους, παρ' όλο που αυτό κόστιζε στην ομάδα τους πέναλτι. Χαρακτηριστική δε ήταν η διαπίστωση ενός μαθητή που όντας αθλητής ποδοσφαίρου σε τοπικό σύλλογο δήλωσε αυθόρμητα «...κύριε, έτσι που παίζουμε τώρα είναι πολύ καλύτερα!»

Ωστόσο πρέπει να αναφερθεί πως η εξαγωγή των αποτελεσμάτων αυτών δεν βασίζεται στην επεξεργασία δεδομένων που συλλέχθηκαν με αντικειμενικές και αξιόπιστες επιστημονικές μεθόδους, αλλά κυρίως αποτελούν εκτιμήσεις που βασίζονται σε σημειώσεις του καθηγητή Φυσικής Αγωγής, ο οποίος παρατηρούσε με αμέριστο ενδιαφέρον τη συνολική διεξαγωγή της παρούσας παρέμβασης.

Εμπόδια – Δυσκολίες. Δεν έλειψαν ωστόσο οι δυσκολίες από μέρους των μαθητών να προσηλωθούν στους πρωτόγνωρους γι' αυτούς στόχους του πρωταθλήματος. Πολλές φορές ήταν φανερό η εσωτερική σύγκρουση που βίωναν η οποία συνοψιζόταν στον εξής προβληματισμό: «Να νικήσει η ομάδα μου κι αν κάνουμε ατιμίες ή να παίξουμε τίμια ακόμη κι αν αυτό μας κοστίζει τη νίκη;» Προκειμένου να αρθούν οι αμφιβολίες των μαθητών, κρίθηκε σκόπιμο να διακοπεί για λίγο το πρωτάθλημα και κάθε τμήμα να εμπλακεί σε μία δίωρη κατευθυνόμενη συζήτηση που έγινε με τη βοήθεια του ανάλογου οπτικοακουστικού υλικού (βίντεο, αποσπάσματα από δηλώσεις Ολυμπιονικών κ.α.). Σκοπός της παρουσίασης αυτής ήταν να προβληθούν στιγμιότυπα από επίσημους αγώνες διαφόρων αθλημάτων και να αποδειχτεί μπροστά στα έκπληκτα μάτια των μαθητών ότι οι αρχές του *ευ αγωνίζεσθε* έχουν εφαρμοστεί κι από αθλητές ή αθλήτριες που συμμετείχαν σε παγκόσμιες επίσημες διοργανώσεις. Επίσης, παράλληλα με την προβολή βίντεο οι μαθητές συμπλήρωσαν σχετικά φύλλα εργασίας, τα οποία περιλάμβαναν ερωτήσεις ανάπτυξης, αντιστοίχισης και πολλαπλών επιλογών με σκοπό να ευαισθητοποιηθούν στις αρχές του *ευ αγωνίζεσθε*, να επανακαθορίσουν της στάση τους και να δεσμευτούν ότι θα προσπαθήσουν να εφαρμόσουν τις αρχές του Τίμιου Παιχνιδιού και στο δικό τους πρωτάθλημα. Εκ' των υστέρων αποδείχτηκε ότι η συζήτηση αυτή ευαισθητοποίησε τους μαθητές και συνέβαλλε αρκετά στην επιτυχή έκβαση και ολοκλήρωση του πρωταθλήματος Τίμιου Παιχνιδιού.

Παράρτημα 1: ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΤΙΜΙΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Δέξου τις αποφάσεις
των διαιτητών χωρίς
αντιρρήσεις

Παίξε σύμφωνα με τους
κανονισμούς

Επιβράβευε τις
καλές προσπάθειες
των αντιπάλων

Να συνεργάζεσαι με
όλους τους
συμπαίκτες σου

CLUB "FAIR PLAY"

ΕΛΑ ΚΙ ΕΣΥ!

Ενθάρρυνε και βοήθα τους
συμπαίκτες σου ακόμη κι
όταν κάνουν λάθη

Στο τέλος δώσε το
χέρι στους αντιπάλους

Παράρτημα 2: ΚΛΙΜΑΚΑ ΤΙΜΙΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

ΠΟΣΟ ΤΙΜΙΑ (FAIR PLAY) ΕΠΑΙΞΑΝ;

ΤΜΗΜΑ:, ΑΘΛΗΜΑ:, ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΜΕΤΑΞΥ: -

Οι παίκτες της ομάδας	Πάντα	Σχεδόν πάντα	Μερικές φορές	Σχεδόν ποτέ	Ποτέ
Σέβονταν τους κανονισμούς και έπαιζαν σύμφωνα με αυτούς	5	4	3	2	1
Βοηθούσαν τους συμπαίκτες τους	5	4	3	2	1
Σέβονταν τις αποφάσεις του διαιτητή	5	4	3	2	1
Στο τέλος έδωσαν το χέρι στους αντιπάλους	5	4	3	2	1
Επιβράβευαν τις καλές προσπάθειες των συμπαικτών τους	5	4	3	2	1
Ενθάρρυναν τους συμπαίκτες τους ακόμα κι όταν έκαναν λάθος	5	4	3	2	1
Δέχονταν τις αποφάσεις του διαιτητή, χωρίς να φέρνουν αντιρρήσεις	5	4	3	2	1
Επιβράβευαν στους αντιπάλους όταν έκαναν μια καλή προσπάθεια	5	4	3	2	1
Προσπαθούσαν να ηρεμήσουν τους συμπαίκτες τους όταν εκνευρίζονταν	5	4	3	2	1

Συνολικό σκορ ομάδας

Οι παίκτες της ομάδας	Πάντα	Σχεδόν πάντα	Μερικές φορές	Σχεδόν ποτέ	Ποτέ
Σέβονταν τους κανονισμούς και έπαιζαν σύμφωνα με αυτούς	5	4	3	2	1
Βοηθούσαν τους συμπαίκτες τους	5	4	3	2	1
Σέβονταν τις αποφάσεις του διαιτητή	5	4	3	2	1
Στο τέλος έδωσαν το χέρι στους αντιπάλους	5	4	3	2	1
Επιβράβευαν τις καλές προσπάθειες των συμπαικτών τους	5	4	3	2	1
Ενθάρρυναν τους συμπαίκτες τους ακόμα κι όταν έκαναν λάθος	5	4	3	2	1
Δέχονταν τις αποφάσεις του διαιτητή, χωρίς να φέρνουν αντιρρήσεις	5	4	3	2	1
Επιβράβευαν στους αντιπάλους όταν έκαναν μια καλή προσπάθεια	5	4	3	2	1
Προσπαθούσαν να ηρεμήσουν τους συμπαίκτες τους όταν εκνευρίζονταν	5	4	3	2	1

Συνολικό σκορ ομάδας

FairPlay

- 1. Βίντεο Νο1. Most fair play player:** Τι θα κάνατε αν ο διαιτητής έδινε από λάθος του ένα πέναλτι ή ένα φάουλ υπέρ σας;
- 2. Βάλτε σε κύκλο τις συμπεριφορές που θεωρείς ότι χαρακτηρίζουν το τίμιο παιχνίδι**
Σέβομαι τις αποφάσεις του διαιτητή
Μιλώ άσχημα στους συμπαίκτες μου που έκαναν κάποιο λάθος
Προσπαθώ να εκνευρίσω τους αντιπάλους
Επιβραβεύω τους αντιπάλους όταν κάνουν μια καλή προσπάθεια
Αποσιωπώ ένα λάθος του διαιτητή που συμφέρει την ομάδα μου
Προσπαθώ να ηρεμήσω τους συμπαίκτες μου όταν εκνευρίζονται
Μιλώ άσχημα στο διαιτητή ή στους αντιπάλους όταν νιώθω ότι αδικούμαι
Ανταποδίδω σε κάποιον μία αδικία που νιώθω ότι μου έχει κάνει στο παιχνίδι
Διορθώνω τη γραμματεία ή το διαιτητή όταν ανακοινώνει ένα λάθος σκορ που συμφέρει την ομάδα μου
Δέχομαι να ανταποδώσω μία άδικη χάρη που μου κάνει κάποιος

Τίμιο παιχνίδι;
Τίμιο παιχνίδι;
Τίμιο παιχνίδι;
Τίμιο παιχνίδι;
Τίμιο παιχνίδι;
Τίμιο παιχνίδι;
Τίμιο παιχνίδι;
Τίμιο παιχνίδι;
Τίμιο παιχνίδι;
Τίμιο παιχνίδι;
- 3. Βίντεο Νο2 «Να γιατί ο Roger Federer είναι ένας θρύλος»**
Θα διορθώνατε το διαιτητή αν έλεγε λάθος σκορ υπέρ της ομάδας σας;
Θα κάνατε το ίδιο και αν λόγω αυτού του λάθους η ομάδα σας θα περνούσε στον τελικό;
- 4. Σε ποιες περιπτώσεις πιστεύετε ότι είναι δύσκολο να διατηρηθεί το πνεύμα του Τίμιου Παιχνιδιού;**
- 5. Βίντεο Νο 3. Fowler Penalty**
Πως πιστεύετε ότι εξελίχθηκε η φάση;
Τι θα κάνατε στη θέση του παίκτη που κέρδισε το πέναλτι;
- 6. Περιγράψτε ένα περιστατικό από τη ζωή σας που θελήσατε να πείτε «αυτό είναι άδικο».**
- 7. Βίντεο Νο 4. Goal of the year.**
- 8. Ιστορία τίμιου παιχνιδιού (σελ. 103)**
- 8. Πως θα αντιδράσετε στα παρακάτω περιστατικά;**
 - (i) Ένας παίκτης της ομάδας σας εκνευρίζεται με έναν αντίπαλο και τον βρίζει.
 - (ii) Ο διαιτητής ακυρώνει ένα γκολ που θεωρείτε ότι έπρεπε να μετρήσει.
 - (iii) Κάνοντας επίθεση διαπιστώνετε ότι εσείς και μία συμπαίκτριά σας που έχει πάρει λίγες πάσες από την αρχή του παιχνιδιού είστε αντιμέτωποι με τον τερματοφύλακα της αντίπαλης ομάδας. Θα κάνετε το σουτ μόνος σας για να σιγουρέψετε το γκολ ή θα δώσετε την ευκαιρία στην συμπαίκτριά σας να σκοράρει;
 - (iv) Είστε μάρτυρες μιας άδικης συμπεριφοράς του κολλητού σας προς έναν όχι και τόσο δημοφιλή συμμαθητή σας. (α) Θα πάρετε το μέρος του κολλητού σας, (β) θα υποστηρίξετε τον άλλο μαθητή, (γ) θα κρατήσετε μια ουδέτερη στάση;

Παίζω τίμια στον αθλητισμό και στη ζωή!

ΒΡΑΒΕΙΟ ΤΙΜΙΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Απονέμεται στον/στην

γιατί κατά τη συμμετοχή του/της

στο πρωτάθλημα

ΤΙΜΙΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Ο καθηγητής Φυσικής Αγωγής

Σίμου Θεοφάνης

Τήρησε τους κανονισμούς

Σεβάστηκε τους διαιτητές
και τις αποφάσεις τους

Συνεργάστηκε με τους
συμπαίκτες του

Έδειξε σεβασμό προς
τους αντιπάλους